

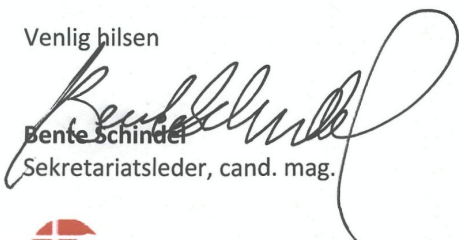
Folketingets Kulturdvalg
Christiansborg
1240 København K

Kbh. den 22. februar 2012

Folketingets Kulturdvalg

Hermed fremsendes 2 numre af Kulturelle samråd i Danmarks tidsskrift *Kultur.dk* til orinetering i forbindelse med foretræde den 29. februar 2012 kl. 10.30

Venlig hilsen



Bente Schindler
Sekretariatsleder, cand. mag.



Kulturelle Samråd i Danmark

Vartov
Farvergade 27D, 3.
DK - 1463 København K
T: +45 33 93 13 26
C: +45 29 64 70 40
bs@kulturellesamraad.dk
www.kulturellesamraad.dk



Europæisk år for frivilligt arbejde 2011

Et frirum for civilsamfundet

■ **Bente Schindel**

bs@kulturellesamraad.dk

EU kommissionen har hvert år siden 1983 udpeget årets tema. I 2009 var det kreativitet og innovation, i 2010 bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. I 2011 er temaet frivillighed. Der er penge at hente både i EU og i de enkelte lande til udvikling af projekter inden for temaet, og det kan se ud som om, at EU med tiltagene vil sætte sit præg på politikken i medlemslandene. Der skal så at sige være "fælles fodslag" på en række områder.

Tidligere blev temaerne meldt ud flere år i forvejen, nu udmeldes de med meget kort frist – måske fordi de nu i større grad end tidligere er en del af en aktuel politik. Det kan vel derfor ikke undre, at året for frivillighed falder midt i en finansiell krise, og at temaet fik den danske statsminister Lars Løkke Rasmussen til i sin åbningstale i Folketinget i oktober 2010 at udtale følgende: "I Danmark har vi en stærk tradition for at tage ansvar for vores lokalsamfund. Danmarks mange frivillige kan noget, som det offentlige ikke kan. Netop fordi de ikke er udsendt af de officielle myndigheder, får de ofte en bedre kontakt til samfundets allersvageste. Den styrke skal vi bruge endnu bedre. Regeringen vil i denne uge offentliggøre en national strategi, hvor vi afsætter 100 millioner kroner til at styrke det frivillige sociale arbejde".

Socialminister Benedikte Kjær fulgte op på målsætningen ved at proklamere, at "hver anden dansker skal være frivilligt engageret, når vi er fremme ved år 2020". Regeringen lancerede på denne måde den "Nationale Strategi for civilsamfundet", og over de næste fire år skal der afsættes 100 mio. kr. fra Socialministeriets satspulje til oprettelse af frivillighedscentre og midler til allerede etablerede frivillige initiativer og foreninger.

Nærmest anarkistisk

Ifølge Regeringen kan de frivillige altså noget, som det offentlige ikke kan. Og det er en helt rigtig beskrivelse af frivilligheden - og af foreningslivet, som jo i høj grad bygger på frivillighed. Frivilligheden

forts. side 10

Frivillighed eller foreningsliv

Den politiske debat er gået fra at handle om foreningsliv til at handle om frivillighed i Danmark.

Det er udtryk for et markant skift i synet på civilsamfundet.

Side 3

Statens frivillighedspolitik op på briksen

Staten opfører sig som en hysteriker, der kræver et, men i virkeligheden ønsker noget andet. På den ene side kræver den, at de frivillige organisationer skal indgå i det nye velfærdsmarked på lige fod med alle andre, og på den anden side begærer den de frivillige organisationers særegen-

Side 6

Frivillighed på det sociale område

Frivilligheden og det frivillige sociale arbejde er hotte emner og nyder stor bevågenhed i dagens Danmark. Men hvad er frivilligt socialt arbejde egentlig for en størrelse?

Side 11

Projekt frivillig

Med Projekt frivillig vil Regeringen fremme en frivillighedskultur, hvor man ved siden af sin uddannelse og sit job involverer sig aktivt i det danske samfund. Frivilligheden er her blevet til et instrument for arbejdsmarkedet - og det er synd for de unge.

Side 15

Frivillighed og kulturarv

Ringkøbing-Skjern Museum gør meget ud af at inddrage frivillige i deres virke. Inddragelse betyder bl.a. en højnelse af kvaliteten for de oplevelser, som museernes gæster har.

Side 16



Leder:

Frivillighed kan ikke doceres fra oven



**Hans Rostholm,
formand**

kulturellesamraad
@kulturellesamraad.dk

EU-Kommissionen har i rækken af tematiserede år udnævnt 2011 til frivillighedsår. Frivilligheden er dermed et tema, som det forventes, at samtlige medlemslande i fællesskabets navn tager op til behandling, og det gør de da også - bl.a. fordi der kastes en del midler efter sådan en satsning. I Danmark blev det Socialministeriet, der skulle stå i spidsen for promoveringen af året, måske ikke så mærkeligt, da frivillighed jo oftest er et begreb, man forbinder med det sociale område. Men andre områder som det kulturelle, idrætten og det humanitære, som faktisk har mange flere frivillige, bød hurtigt ind på deltagelse, og ved hjælp af organisationer og puljer af søgbare midler er frivilligheden i de 8 måneder, der nu er gået siden igangsættelsen, blevet analyseret og debatteret i alle hjørner af det danske samfund. Også Regeringen har udtrykt ønsker til frivilligheden, bl.a. at den kunne være noget af løsningen på tidens økonomiske problemer. Men frivillighed kan ikke doceres fra "oven", for så mister de frivillige lige netop den glæde og motivation, som er beskrevet i artiklen af Anders Lacour, og som man også kan læse ud af workshopssvarene på det Temamøde, Kulturelle Samråd i Danmark afholdt i i marts måned på Musisk Center Danmark, og hvor der blev sat fokus på den kulturelle frivillighed. Et af svarene var her, at vi bl.a. var frivillige af anarkistiske grunde, og mange foreninger har da også deres udspring i en protest mod manglende tilbud fra det offentlige side eller manglende indflydelse på de tilbud, der allerede eksisterer. På Temamødet skulle det også vise sig, at den kulturelle frivillighed er svær at indfange. Måske fordi vi - som beskrevet i artiklen af Hans Stavnsager - mere fokuserer på fællesskabet i foreningen end på det at arbejde frivilligt. Frivilligheden inden for det kulturelle område er kun sparsomt beskrevet, men som man kan se af Bente Schindels artikel, er den kulturelle frivillighed udbredt og en væsentlig og uundværlig del af det lokale kulturliv.

Frivillig i den betydning, som vi kender det fra de kulturelle foreninger, er til gengæld ikke noget, man kan være i en afgrænset periode på nogle få uger, sådan som Projekt Frivillig (se www.projektfrivillig.dk), der blev lanceret i begyndelse af frivillighedsåret, proklamerer. Og det at arbejde som frivillig har et andet formål end at kunne forbedre sit cv med stemplet "frivillig". Det er der givet en del eksempler på i dette blad.

Kulturkonference 2011

Frivillighed er også et emne, der tages op på Kulturkonferencen 2011, der i år finder sted i Slagelse. Og jeg vil næsten sige et uundgåeligt emne, for hvor i landet kan man stifte bekendtskab med kulturen, uden at der indgår en gruppe af frivillige som igangsættere eller arrangører? I Slagelse drejer det bl.a. om teater, kulturnat og museumsforening. Så på gensyn på landskonferencen den 30. september!

**// Jeg er frivillig i kulturlivet,
fordi jeg ønsker at skabe glæde,
dele ud af mit overskud
og kæmpe for det, jeg tror på...**

kultur.dk har bedt en række frivillige definere, hvad det er, der driver deres engagement. Deres bevæggrunde er meget forskellige - se nogle af svarene her i bladet.


kultur.dk

Udgivet af Landsforeningen Kulturelle Samråd i Danmark
Vartov, Farvergade 27D, 3. • 1463 København K
Tlf. 33 93 13 26
kulturellesamraad@kulturellesamraad.dk
www.kulturellesamraad.dk
ISSN: 1903 - 2854

Redaktion: Bente Schindel (redaktør)
Formand Hans Rostholm (ansv.)
Jacob Løve

Layout: Signe Thur
Fotos: Amalie Samsing • Bente Schindel
Tryk: Zeuner Grafisk as

Oplag: 2.000
Indleveringsfrist for næste nr.: 15. oktober 2011

kultur.dk udgives med støtte fra  UNDERVISNINGS-
MINISTERIET

Tips- og lottomidler

Frivillighed og kulturarv

Foto: Skjern Fotoklub og Ringkøbing-Skjern Museum.

Ringkøbing-Skjern Museum - som er en fællesbetegnelse for 13 museer i Ringkøbing-Skjern Kommune - gør meget ud af at inddrage frivillige i deres virke. Museerne mener nemlig, at kultur og kulturarv skal være forankret i lokalbefolkningen, og at der i de lokale frivillige ligger en stor resurse. Inddragelse betyder bl.a. en højelse af kvaliteten for de oplevelser, som museernes gæster har.



Museerne har til brug for samarbejde udarbejdet en ambitiøs målsætning for deres frivillige samt udviklet et uddannelsesforløb, så de frivillige selv kan føle en stor tilfredshed med deres engagement. Derudover arrangeres der løbende aktiviteter for frivillige og ansatte, så alle i større grad føler sig som en del af et fællesskab.

Samarbejdspartnerne er frivilligprojektet består af:

1. De frivillige (medlemmer i to lokale museumsforeninger)
2. En frivilligkoordinator (ansat på Ringkøbing-Skjern Museum)
3. Museernes ansatte

For de frivillige består opgaverne i at arbejde med aktiviteter, fortællinger, formidling, husflid, håndværk og arrangementer. Frivilligkoordinatoren har ansvaret for kommunikation mellem ansatte og frivillige, registrering af frivillige og udarbejdelse af vagtplaner, og museernes ansatte er de daglige samarbejdspartnerne og desuden underviser på kurser for de frivillige

Man vil på denne måde gøre museumsbesøgene til en god oplevelse og til levende historie for de besøgende, og man gør de ansatte og frivillige ansvarlig for dette i fællesskab.

Resultater er et bedre museumsmiljø, idet de lokale får ejerskab til den lokale kultur, og de ansatte får større lokaltilknytning.

Frivilliglaug

For at rekruttere og fastholde de frivillige har Ringkøbing-Skjern Museum udviklet et laugsystem, hvor de frivillige er tilknyttet et frivilliglaug med hvert deres tema og fordelt efter den tid, man som frivillig kan lægge på museet. Der er et lav for lærlinge - dvs. dem, der kan afsætte 1 - 9 timer om året til det frivillige arbejde. Er man frivillig mere end 10 timer årligt er man svend. Ved deltagelse året efter kan man avancere til mestersvend. Oldermænd er naturligvis den person, der står for kontakten mellem de frivillige og museet.

Alt efter, hvilket lav man er i, har man nogle goder såsom fribilletter til museets arrangementer, rabat i museumsbutikken, gratis foredrag osv.

Ringkøbing-Skjern Museum har ligeledes udviklet et kompetenceudviklingsforløb i form af kurser, foredrag m.v. for de frivillige.

Alle tages alvorligt

Projektet er meget værdifuldt for de frivillige, der bliver inddraget i arbejdet på lige fod med de ansatte. Ved ydermere at give dem kompetenceudvikling viser man dem, at man tager dem alvorligt, og de ansatte kan i større omfang bruge deres viden og kompetence. Også for museernes besøgende er det en gevinst, at man inddrager de frivillige. De føler sig i højere grad informeret, og de værdsætter, at de ved forskellige aktiviteter får gjort kulturarven levende.

Indsatsen - med bl.a. den måde man ved hjælp af tilknytningen og uddannelsen fastholder de frivillige på - kan i høj grad tjene som eksempel til efterfølgelse, dels i museumsverdenen, dels på hele det frivillige kulturområde, men også andre steder, hvor man arbejder med frivillige, da den er med til at fastholde de frivillige og give dem større glæde og tilfredshed ved at være frivillig. **bs**

Ringkøbing-Skjern Museum har egen hjemmeside (www.levendehistorie.dk), hvor projektet er udførligt omtalt. Desuden ligger der på alle 13 museer foldere om det at arbejde frivilligt på museerne.



Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

**TEMA:
LÆRINGSUDBYTTE AF
KUNST OG KULTUR
- ET GRUNDTVIGPROJEKT**

kultur.dk

NR. 8 - december 2011

Europæisk fokus på læring i kunst og kultur

■ **Bente Schindel**

bs@kulturellesamraad.dk

Kulturelle Samråd i Danmark har i perioden 2009 til 2011 deltaget i et såkaldt Grundtvig multilateralt projekt. Bag ordene gemmer der sig et projekt, som har til formål at "øge kvaliteten og den europæiske dimension inden for centrale aspekter af almen voksenundervisning og folkeoplysning i de europæiske lande", som der står i teksten til Grundtvig-programmet. Projekterne inden for programmet skal "resultere i konkrete og nyskabende produkter, som kan anvendes bredt i Europa", og de indebærer typisk udvikling af læringsmetoder og/eller afprøvning af pilotaktiviteter, fx efteruddannelseskurser.

Hvis ens ansøgning går igennem nåleøjet, der består af adskillige personers vurdering af indhold og arbejdsduelighed, venter der et spændende arbejde og en pæn sum projektmidler, men samtidig et krav om 25% medfinansiering og behårde krav til tilrettelæggelse og udførelse.

Hvorfor Grundtvig

Der var tre ting, der var årsag til, at Kulturelle Samråd i Danmark i samarbejde med Interfolk, Institut for Civilsamfund, fik ideen til at søge midler til et så tidskrævende og omfattende projekt, nemlig

- Ønsket om at finde en metode til at udforske den læring, der ligger i at beskæftige sig med amatørkunst og frivillige kulturelle aktiviteter.
- Ønsket om at bruge læringsudbyttet til en argumentation for områdets eksistensberettigelse og støtteværdighed.
- Ønsket om at få et større kendskab til hvad der sker på det kulturelle område i andre landes civilsamfund med henblik på gensidig inspiration.

Partnerskaber

Men inden det egentlige projekt kan gå i gang, er der en række faser, man som ansøger skal gennemgå. Som det første skal en foreløbig synopsis udarbejdes med henblik på at præsentere potentielle partnere

forts. side 16

Vækst eller velfærd i kulturpolitikken

Der findes to afgørende forskellige perspektiver, der kan anlægges på økonomisk betydning. Det markedsøkonomiske perspektiv tager udgangspunkt i den værdi, som kan handles på markedet og kan opgøres på BNP. Den velfærdsøkonomiske værdi tager derimod udgangspunkt i den enkelte borgers subjektive opfattelse af livskvalitet og værdi. Side 3

Amatørkultur og frivillige kulturelle aktiviteter fremmer humanistisk og demokratisk dannelse

Livslang læring er i det sidste årti blevet et centralt begreb i pædagogik og uddannelse i almindelighed og i folkeoplysning og frivillige kulturelle aktiviteter i særdeleshed. Imidlertid har begrebet desværre fået en anden og meget snævrere betydning - både i EU og herhjemme.

Side 5

Kulturskoler

Slovenien har igangsat et projekt "Kulturskoler" for at skabe gode betingelser for at de unge kan være kreative inden for alle kunstneriske områder, og for at skolen kan være centrum for kulturen i de lokale miljøer for både unge og ældre.

Side 9

Et liv med dans er givende

I Holland går 7% af de ældre over 65 år til dans. Det betyder, at næsten en halv million ældre danser. Nogle har danset hele deres liv, andre starter sent. Det, de alle har til fælles, er, at de danser, fordi det tilføjer en anden dimension til deres liv.

Side 12

Kulturkonferencen 2011

Årets kulturkonference fandt sted i Slagelse, hvor man bl.a. har en kulturnat med specielle regler for forretningslivet, et legeforskningscenter, et keramikeksperimentarium og en herregård, der også er et teater.

Side 18



Landsforeningen

Kulturelle Samråd i Danmark

► Kulturkonferencen 2011...

forts. fra side 19



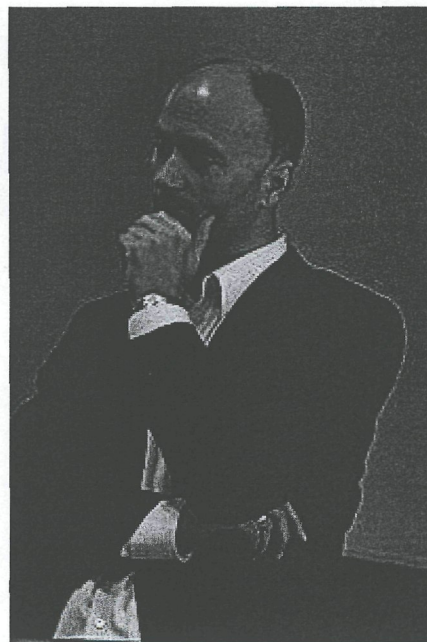
Parken er åben for offentligheden, og konferencedeltagerne fik mulighed for at afprøve både kondition og legelyst. Turen gik herefter til Guldagergaard, der er et internationalt videns- og formidlingscenter for keramisk kunst, hvor kunstnere fra hele verden kan søge om værkstedsophold. Guldagergaard er et blandt kun 8 centre på verdensplan. Også på Guldagergaard huserer frivilligheden, idet museet har en stor venneforening, der støtter op om stedet. Turen sluttede på Borreby Herreborg, hvor godsejer og teaterchef Joachim Castenschiold fortalte om stedet. Teaterchef, fordi Joachim Castenschiold er chef for det teater, der med Realdanias hjælp, blev etableret på herregården i 2008. Teatret har 450 pladser og Teaterforeningen Vindebroen, der er båret af et stort antal frivillige, opfører musicals og afholder koncerter i teatersalen. Foreningen har tillige musik- og dramaskole på herregården. Turen sluttede med, at Slagelses kulturchef, Susanne Docherty, fortalte om den udfordring, der lå i at skabe et fællesskab i en ny storkommune, der består af 3 tidligere kommuner med 3 meget markante storbyer, hvor man tidligere havde meget forskellige betingelser at lave kultur under.

Har vi råd?

Trine Bille, der er lektor på CBS (Copenhagen Business School), stod for søndagens oplæg "Kultur og fritid - har vi råd?". (se også artiklen andetsteds her i bladet!)

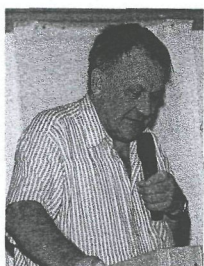
I Danmark, fortalte Trine Bille, ser man kulturen som vækst og som velfærd. Som vækst, fordi man knytter begrebet oplevelsesøkonomi til kulturbegrebet. Det gør man ikke i fx USA. I Danmark argumenterer man for en markedsøkonomisk kultur, men markedsøkonomien bør ikke være en del af kulturpolitikken. Markedsøkonomien handler

om at gøre den samlede "kage" større – om økonomisk vækst, hvorimod velfærd handler om at maksimere samfundets nytte og fordele "kagen" bedst muligt. Vi må anerkende, at der eksisterer værdier, som ikke handles på markedet, men som alligevel repræsenterer en væsentlig værdi for borgerne og derfor må tages med i betragtning, når de offentlige ressourcer skal fordeles, og den samfundsøkonomiske værdi vurderes. Formålet med kulturaktiviteter er sjældent at skabe forbrug, indkomst og beskæftigelse. Derfor bør det offentlige tage udgangspunkt i kulturens betydning for borgerens udvikling og velfærd og støtte de kulturaktiviteter, der har den største velfærdsøkonomiske non-marked værdi, fx i form af oplysning. Kulturkonferencen sluttede med et "ekstra" tilbud, idet de, der endnu havde mod på oplevelser, kunne vælge mellem en rundvisning på Vikingeborgen Trelleborg eller på Fæstningen i Korsør og Overfartsmuseet.




kultur.dk

Leder



**Hans Rostholm,
formand**

kulturellesamraad
@kulturellesamraad.dk

Opfordring til den nye kulturminister

Danmark har fået ny kulturminister, den radikale Uffe Elbæk, som Kulturelle Samråd i Danmark naturligvis byder velkommen med håb om, at der fremover også bliver tænkt i borgernes egenaktiviteter, når det drejer sig om kulturpolitik. Ligeledes håber vi, at det frivillige kulturelle område ikke fortsætter med at blive diskrimineret i tilskudspolitikken til landsorganisationer, og at tilskuddet for 2012 hæves til minimum det niveau, der kræves, for have et fuldt fungerende landssekretariat.

Grundtvig Multilateralt projekt

Som man kan læse midt i bladet har Kulturelle Samråd i Danmark nu i 2 år deltaget i et projekt støttet af EU midler. Projektet, hvis titel er LOAC (LOAC står for Learning Outcome of Amateur Culture), er et såkaldt Grundtvig Multilateralt projekt, opkaldt efter vor egen Grundtvig, der afsluttes inden for nogle få måneder, og det er derfor tid til at gøre status, dels over projektets resultat dels over, om Kulturelle Samråd i Danmark senere bør kaste sig ud i et projekt af samme størrelse. Hvad angår projektets resultat, har reaktionerne ved offentliggørelsen vist, at der i høj grad er noget at bygge videre på. Når det drejer sig om at deltage i flere projekter af sammen type, som det, der er omtalt i artikler her i bladet, kan vi til gengæld stå over for nye problemer. EU-Kommissionen har nemlig for nylig foreslået, at de eksisterende sektorprogrammer for Livslang Læring, som Grundtvigprogrammet

er en del af, sammenlægges til ét nyt program "Erasmus for all". Programmet skal nu målrettes udviklingsarbejde, netværk og mobilitet for de formelle videregående og erhvervsrettede uddannelser. Derved udelukker man de ikke-formelle og uformelle områder, som bl.a. omfatter den frie folkeoplysning, det frivillige foreningsliv og amatørkulturen, fra at søge midler til projekter inden for læringsområdet, og man udelukker de europæiske civilsamfund fra at udveksle erfaringer og ideer. Det mener Kulturelle Samråd i Danmark er en forkert retning at tage, og vi har da også taget initiativ til at sende en protestskrivelse til danske politikere. Skrivelsen er underskrevet af i alt 10 landsorganisationer inden for kunst og kultur.

Kulturkonference 2011

Kulturelle Samråd i Danmark afholdt i slutningen af september sin årlige kulturkonference – denne gang i Slagelse i samarbejde med Slagelse Kulturråd. I alt 69 deltog i konferencen, som indledtes lidt usædvanligt med deltagelse i Slagelse Kulturnat. Konferencens mange indslag er beskrevet bagest i bladet, men jeg vil her benytte lejligheden til at takke Slagelse Kulturråd for nogle vellykkede dage.

Jeg vil også gerne ønske alle et godt nytår. Kulturelle Samråd i Danmark ser frem til det kulturpolitiske arbejde i 2012.

kultur.dk

Udgivet af Landsforeningen Kulturelle Samråd i Danmark
Vartov, Farvergade 27D, 3. • 1463 København K
Tlf. 33 93 13 26
kulturellesamraad@kulturellesamraad.dk
www.kulturellesamraad.dk
ISSN: 1903 - 2854

Redaktion: Bente Schindel (redaktør)
Formand Hans Rostholm (ansv.)
Jacob Løve

Layout: Signe Thur
Fotos: Pia Ekberg og Bente Schindel
Tryk: Zeuner Grafisk as
Oplag: 2.000
Indleveringsfrist for næste nr.: 15. april 2012

© Artikler eller dele deraf må kun gengives med redaktørens samtykke og med angivelse af kilde.

kultur.dk udgives med støtte fra  UNDERVISNINGS
MINISTERIET Tips- og lottomidler